

KVITSØY KOMMUNE
Kommunehusveien 6
4180 KVITSØY

Kontakt saksbehandler
Benedikte Dalland Hansen, 51568720

Avgjørelse - lovlighetskontroll - Kvitsøy - kommunestyrets vedtak sak 58/25 - salg av Lyse-aksjer

Statsforvalteren i Rogaland stadfester at Kvitsøy kommunestyre sitt vedtak punkt 1 i sak 58/25- vurdering av bud på Kvitsøy kommunes aksjeandel i Lyse AS er lovlig.

Statsforvalteren viser til kommunens oversendelse av saken i brev av 10.11.25.

1. Sakens bakgrunn

Kvitsøy kommunestyre traff 30.09.25 følgende vedtak i sak 58/25 -vurdering av bud på Kvitsøy kommunes aksjeandel i Lyse AS

1. *Kvitsøy kommune aksepterer budet på NOK 100 000 000 og selger sin andel i Lyse AS til Suldal og Sirdal kommuner.*
2. *Kommunestyret ber om egen sak for forvaltning og bruk av midlene som samsvarer med Kvitsøy kommunes finansreglement og kommunestyrets intensjoner*

Vedtaket var resultat av en lengre prosess i Kvitsøy kommune. Det er krevd lovlighetskontroll av vedtaket. Statsforvalteren vil for oversiktens skyld gå kort gjennom sakens gang i kommunen.

1.1 Kommunestyrets behandling av saken

Kvitsøy kommunestyre traff 04.04.2024 enstemmig vedtak i sak 17/24:

- «1. *Kvitsøy kommune iverksetter en prosess med mål om å selge aksjene i Lyse.*
2. *Kommunedirektøren bes om å gjennomføre en konkurranse for bistand med salgsprosessen.»*

Det følger av kommunedirektørens saksfremlegg til sak 17/24 at det var planene om å bygge ny skole på Kvitsøy som utløste behovet for kapital utover lånefinansiering, og at det derfor var behov for å selge aksjene i Lyse. Videre viste kommunedirektøren til at det var begrenset handlingsrom for finansiering av fremtidige investeringsbehov eller drift, utover salg av aksjer i Lyse. I saksfremlegget ble det pekt på at det fremover ville være behov for å oppgradere viktig infrastruktur/driftsapparat for at kommunen skal kunne levere gode tjenester og være attraktiv for bosetting. Behovet for

oppgradering av kombisenteret i neste ti års periode ble nevnt, sammen med fremtidig eldreomsorg. Kommunedirektøren anmodet kommunestyret om å diskutere betydningen av Rogfast som skal åpne i 2033. Videre ble det vist til temaet kommunesammenslåing og betydningen av høy gjeldsgrad for kommunen enten kommunen består som selvstendig eller om kommunen på noe tidspunkt går inn i forhandlinger om sammenslåing. Erfaring fra andre kommuner som hadde solgt aksjer i kraftselskaper ble redegjort for. Kommunedirektøren pekte på fordeler og ulemper med å selge aksjeposten og viktigheten av grundige vurderinger av plasseringsalternativer for eventuelt salgsproveny.

Som oppfølging av vedtaket i sak 17/24 innstilte kommunedirektøren på følgende vedtak til kommunestyremøtet 11.06.25 i sak 48/24:

«1. Kommunestyret ber kommunedirektør om å videreføre prosessen med mål om salg av Kvitsøy kommune sine andeler av aksjer i Lyse AS, i tråd med framdriftsplan beskrevet i saken.

2. Tol Invest AS og Haver AS leies inn som rådgivere og til bistand for gjennomføring av salg av aksjer i Lyse AS. Det avsettes en øvre økonomisk ramme på 1.5 MNOK som legges inn i 2. tertialrapport.

3. Prosessen organiseres på følgende måte og med funksjoner som beskrevet i saken:

Forhandlingsteam:

Torbjørn Larsen, Tol Invest AS

Elin Schanche, kommunedirektør

Forhandlingsutvalg:

Kjell Andre Nordbø, ordfører

Bjørn Sæstad, varaordfører

Sven Anders Stigen Drangsholt, Haver

Torbjørn Larsen, Tol Invest AS

Elin Schanche, kommunedirektør

Kommunestyret definerer mandatet til forhandlingsteamet og forhandlingsutvalget og tar endelig stilling til framforhandlet resultat.»

I møtet ble det fremmet et alternativt forslag om å avslutte salgsprosessen og at prosessen først kunne starte opp igjen når det forelå en oversikt over kommunens samlede investeringsbehov og en klar prioriteringsliste med bakgrunn i en bred involveringsprosess. Forslaget falt med 7 stemmer.

Følgende vedtak ble truffet med 8 stemmer i sak 48/24:

«Saken sendes tilbake for å sikre at sammensetningen av forhandlingsutvalg er i henhold til kommuneloven.»

Kommunestyret i Kvitsøy kommune behandlet 05.11.24 sak med ref. 81/24 -salg Lyse-aksjer-organisering, videre prosess og bruk av rådgivere.

I saksfremlegget la kommunedirektøren til grunn at kommunestyret var godt kjent med at bakgrunnen for aksjesalget var knyttet til finansiering av ny skole, samt andre fremtidige behov for å oppgradere viktig infrastruktur for å bidra til Kvitsøy. Dette for å legge til rette for Kvitsøy som et attraktivt sted å bo med et godt tjenestetilbud. Kommunedirektøren fokuserte på forslag til videre organisering og prosess og understreket at et eventuelt salg er kommunestyrets avgjørelse, og understreket viktigheten av en forankring av beslutningen hos kommunestyret.

I møtet 05.11.24 ble det fremmet et utsettelsesforslag som fikk 7 stemmer og falt.

Flertallet med 8 stemmer traff følgende vedtak i sak 81/24:

- «1. Kommunestyret gir kommunedirektøren mandat til å gjennomføre en prosess med mål om å selge Kvitsøy kommunes andel i Lyse AS.*
- 2. Haver AS bistår som rådgiver gjennom hele prosessen. Rammen for bistand fastsettes til kr. 500 000,-*
- 3. Kommunestyret holdes løpende orientert om prosessen. Ved behov for avklaringer underveis fremmes dette for kommunestyret i egne saker.*
- 4. Fremforhandlet resultat med endelig bud legges frem for kommunestyret for endelig avgjørelse om gjennomføring av salg.*
- 5. Kommunestyret forventer at det utarbeides retningslinjer for langsiktig forvaltning med lav til moderat risiko ved salg av Kvitsøy kommunes andel av Lyse aksjer.»*

Seks kommunestyremedlemmer krevde i brev av 14.11.2024 lovlighetskontroll av vedtaket truffet 05.11.24 i nevnte sak 81/24. Klagerne mente blant annet at saksutredningen var mangelfull, at det var mangler ved vurdering av risiko og alternative løsninger og at det manglet en kartlegging av kommunens langsiktige investeringsbehov. Statsforvalteren avviste lovlighetskontrollkravet i vedtak av 14.03.25 fordi vilkårene for å kreve lovlighetskontroll ikke var oppfylte. Vedtaket i sak 81/24 var ikke «endelig» i kommunelovens forstand jf. kommuneloven (koml.) § 27-2.

I sak 41/25 avviste kommunestyret et bud på 80 millioner kroner. Det ble i samme vedtak blant annet bestemt at kommunen ville vurdere salg dersom høyere bud, samt at kommunen ville «tilrettelegge for innbyggerinvolvering før et eventuelt salg av Lyse-aksjer».

I kommunestyremøtet 30.09.25 skulle kommunestyret ta stilling til et bud på aksjene på 100 millioner kroner i sak 58/25.

I saksfremlegget linket kommunedirektøren til de foregående saker som del av sakens bakgrunn. Videre viste han til en gjennomført innbyggerinvolvering hvor det hadde kommet seks innspill. Disse ble kort oppsummert og drøftet. Kommunedirektøren vurderte budets størrelse og pekte på økonomiske og ressursmessige forhold av betydning for både eventuelt avslag og eventuelt aksept av budet. Han redegjorde for at konseptendringer for skolen, og det faktum at kommunen kom positivt ut av endringer i inntektssystemet, gjorde at det ikke lenger behov for å selge aksjeposten for å finansiere byggingen av ny skole. Det skal også ha vært presisert i kommunens handlings- og økonomiplan. Det som ifølge saksfremlegget likevel var viktig for kommunedirektøren å understreke var at

«eventuelle fremtidige investeringer ut over ny skole, som f.eks. utvidelse/rehabilitering av sykehjem og sykehjemsplasser, ny brannstasjon, nødvendig vedlikehold av kommunehuset, annen infrastruktur og eventuelle andreinvesteringer osv. vil bli svært krevende med den handlings- og økonomiplanen som ligger til grunn nå. Enda mer krevende vil dette kunne bli med en helt annen uttelling på distriktsindeksen i inntektssystemet den dagen Kvitsøy ikke lenger er en øy uten fastlandsforbindelse, ved åpning av Rogfast. Et eventuelt salg av Lyse-aksjene kan bidra til å sikre kommunens økonomiske handlingsrom.»

Kommunedirektøren la frem tre alternative forslag til vedtak til kommunestyret. Hans tilråding var aksept av budet.

I kommunestyremøtet 30.09.25 ble det foreslått at budet ble avslått og at salgsprosessen ble lagt på is i påvente av en egen sak med faglige vurderinger i forhold til

- Avkastningsrisiko
- Timing for salg, sett i forhold til fremtidige investeringsbehov/kapitalbehov
- Risiko og sårbarhetsanalyse knyttet til salg, sett i forhold til sikkerhetspolitisk situasjon.
- Salg av aksjer i lys av Kvitsøy sin status/ikke status som egen kommune etter Rogfast
- Vurdering av eventuelle ulemper ved å ikke lenger sitte rundt bordet i LYSE.
- Plan for reell innbyggerinvolvering.

Forslaget om å avslå budet falt med 7 stemmer. Flertallet på 8 vedtok følgende:

- «1. Kvitsøy kommune aksepterer budet på NOK 100 000 000 og selger sin andel i Lyse AS til Suldal og Sirdal kommuner.
2. Kommunestyret ber om egen sak for forvaltning og bruk av midlene som samsvarer med Kvitsøy kommunes finansreglement og kommunestyrets intensjoner.»

1.2 Lovlighetskontrollkravet:

I brev av 16.10.25 fremmet kommunestyremedlemmene Stian Bjørsvik, Bjarte Espevik, Heidi Nordbø Hansen, Jonas Nordbø, Irmelin Ydstebø og Olene Ydstebø krav om lovlighetskrav av vedtaket. Lovlighetskravet er vel kjent for partene og anførselene blir ikke referert i sin helhet. Kort oppsummert mener klagerne at vedtaket har alvorlige saksbehandlingsfeil. De mener at vedtaket strider mot bestemmelser i kommuneloven, blant annet kravet om forsvarlig utredning, offentlighet og medvirkning. Klagerne mener videre at det var mangler ved saksutredningen, risikovurderingen, ved kartlegging av kommunens langsiktige investeringsbehov, ved vurderingen av tap av eierskap, strategisk innflytelse og sikkerhetspolitiske hensyn og at det var manglende innbyggerinvolvering.

Klagerne mener også at det ble gjort saksbehandlingsfeil ved lukking av møtet og unntakelsen fra offentlig innsyn. Klagerne ba om utsatt iverksettelse av vedtaket inntil lovlighetskontrollkravet var avgjort.

Kravet om lovlighetskontroll ble behandlet av kommunestyret i møte 04.11.25 i sak 59/25. Kommunestyrets flertall opprettholdt vedtaket i sak 58/25 med 9 mot 6 stemmer. Det ble ikke gitt utsatt iverksettelse av vedtaket. Saken ble sendt til Statsforvalteren for avgjørelse i brev av 10.11.25.

2. Statsforvalterens vurdering

2.1 Vilkårene for lovlighetskontroll og hva Statsforvalteren kan prøve

Det følger av koml. § 27-1 at «tre eller flere medlemmer av kommunestyret» sammen kan kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er «lovlig». Myndigheten for å behandle lovlighetskontrollkrav er for kommunene delegert til Statsforvalteren.¹ Av koml. § 27-2 første ledd følger det at bare «endelige» vedtak kan kontrolleres. Et vedtak er endelig når det er truffet en avgjørelse som avslutter saken.

Endelig vedtak

Kravet om lovlighetskontroll er fremmet av seks medlemmer av kommunestyret innenfor lovens frist, jf. koml. § 27-1 første ledd annet punktum. Første punkt i vedtaket i sak 58/25 er en aksept av

mottatt bud. Det er klart en endelig avgjørelse. Vedtakets andre punkt er en bestilling fra kommunestyret om en forberedelse av en egen sak om forvaltning og bruk av midlene. Det følger direkte av ordlyden i vedtakets punkt to at det ikke er et endelig vedtak slik kommuneloven er å forstå. Andre punkt i vedtaket kan derfor ikke lovlighetskontrolleres. Statsforvalteren forstår klagerne slik at det likevel er vedtakets første punkt som er kjernen i kravet.

Avgrensning av prøvingen til vedtakets offentligrettslige sider

En ytterligere begrensning i prøvingsadgangen følger av koml. § 27-3 tredje ledd, da det bare er de «offentlig-rettslige sidene» ved vedtaket som kan prøves.

Offentligrettslig kompetanse innebærer å ha myndighet til å bestemme over andre. Den kompetansen har bare de som er tillagt slik myndighet i Grunnloven eller de som blir tildelt kompetansen i medhold av lov. Kommunen er gjennom lovgivning gitt myndighet til å treffe avgjørelser om *innbyggernes* rettigheter og plikter på mange områder. Kommunen utøver da offentligrettslig kompetanse. Motstykket er privatrettslig kompetanse, som betyr evnen til å binde *seg selv* ved løfter og avtaler og disponere over subjektive rettigheter. Privatrettslig kompetanse har både personer som er myndige og private rettssubjekter, men også offentlige organer. Kommunen er et selvstendig rettssubjekt, jf. koml. § 2-1 og har ved det privatrettslig kompetansemyndighet.

I kommunelovens forarbeider er det presisert at lovlighetskontrollen ikke kan omfatte innholdet i og omfanget av nettopp privatrettslige forpliktelser.¹ Bestemmelsen i § 27-3 tredje ledd forutsetter dermed at det *trekkes en grense* mellom privatrettslige og offentligrettslige forpliktelser. Det har gode grunner for seg. For eksempel vil en tvist om gyldigheten av privatrettslige disposisjoner typisk berøre kommunens kontraktsmotparter, mens prosessen i en lovlighetskontroll i mindre grad kan ivareta slike tredjemannsinteresser. Statsforvalteren vil i alminnelighet heller ikke ha faglige forutsetninger for å vurdere privatrettslige spørsmål, de bør avgjøres av domstolene.²

I Norsk lovkommentar sine noter til § 27-3 tredje ledd oppsummerer Jan Fridthjof Bernt følgende om bestemmelsen:

Tredje ledd var nytt i koml. 2018, men er bare en kodifisering av det som var sikker forståelse av koml. 1992 § 59. Lovlighetskontrollens tema er omfanget av kommunens kompetanse og kravene til hvordan avgjørelse treffes. Spørsmål om eksistensen, innholdet og omfanget av privatrettslige forpliktelser for kommunen eller fylkeskommunen på kontraktsrettslig, erstatningsrettslig eller tingsrettslig grunnlag, ligger utenfor denne kontrollen, på samme måte etter eldre bestemmelser om lovlighetskontroll, jf. Ot.prp. nr. 42 (1991-92) s. 300 og NOU 1990: 13 s. 409. Det er domstolene som eventuelt må ta stilling til om det foreligger en privatrettslig forpliktelse for kommunen eller fylkeskommunen.

Grensen mellom hva som er å anse som privat rett og offentligrett kan trekkes på ulike måter. Lovens forarbeider gir ikke et klart svar på hvor grensen skal trekkes i denne sammenheng. Som en hovedregel bør det kreves særlige holdepunkter for å anse en disposisjon foretatt av det offentlige som utslag av offentlig myndighetsutøvelse dersom nøyaktig den samme disposisjon kan gjøres av private parter.³

¹ NOU 2016:4, s. 375

² Juridika, lovkommentar til koml. § 27-3 tredje ledd av Roald Hopsnes

³ Forvaltningsloven med kommentarer av Woxholt, 4. utg. 2006, s. 78

Noe veiledning gir forarbeidene ved å gi anvisning på at det i en lovlighetskontroll kan vurderes om offentligrettslige saksbehandlingsregler og regler om personell kompetanse er fulgt. Forarbeidene fokuserer altså på *hvilke regler* som kan prøves i en lovlighetskontroll og ikke på disposisjonens karakter. Mye tyder derfor på at reglene i kommunelov, forvaltningslov og annen offentligrettslig lovgivning kan prøves, i motsetning til for eksempel regler i avtaleloven, kjøpsloven eller lignende.⁴

Vedtaketets første punkt handler om at kommunen, som et selvstendig rettssubjekt, ved disponering av subjektive rettigheter binder seg selv til en avtale om et aksjesalg. Det å ta stilling til et konkret bud på en aksjepost er et typisk privatrettslig forhold. Statsforvalteren kan ikke prøve det materielle innhold, for eksempel om kommunen har inngått en avtalerettslig bindende forpliktelse med kjøper av aksjene.

På den andre side så følger det av aksjonæravtalen § 6 at det bare er kommuner som kan eie aksjer i Lyse. Det betyr at det bare er kommunen som et offentlig organ som kan overdra aksjer, og på den måten skiller disposisjonen seg noe fra det enhver privat part kan gjøre.

Videre så har avgjørelsen også offentligrettslige sider ved at det er kommunestyret som har truffet vedtaket og kommunen er i prosessen frem mot vedtaket bundet av offentligrettslige saksbehandlingsregler så langt de gjelder.

Vedtaketets første punkt har etter dette både en privatrettslig og en offentligrettslig side.

Lovlighetskontrollen vil i det følgende omhandle kommunestyrets prosessuelle kompetanse, det vil si om offentligrettslige saksbehandlingsregler er blitt fulgt.⁵ Kontrollen avgrenses ut fra de rammer som er gjort rede for i avsnittene over og ytterligere til de forhold som er tatt opp i klagen, jf. koml. § 27-3 andre ledd.

Det er ikke nødvendig for Statsforvalteren å ta stilling til anmodningen om utsatt i iverksettelse ettersom vi nå realitetsbehandler saken.

2.2 Har vedtaket blitt til på lovlig måte?

Klagerne mener at det er gjort feil i kommunens saksbehandling frem mot det endelige vedtaket. Vurderingen i det følgende er derfor om vedtaket «*har blitt til på lovlig måte*», jf. koml. § 27-3 første ledd bokstav c. Det vil si om saksbehandlingsreglene er fulgt i prosessen frem mot at vedtaket ble truffet.

En prøving av prosessuelle forhold kan omfatte regler for saksbehandling gitt i kommuneloven og forvaltningsloven, men også eventuelle saksbehandlingsregler i særlovgivningen. I tillegg må ulovfestede prinsipper for god forvaltningsskikk være fulgt. Avgjørelser skal bygge på korrekt og fullstendig faktum, og det er ikke lov å vektlegge såkalt utenforliggende hensyn.⁶ Nedenfor vil Statsforvalteren først drøfte klagerens anførsler om brudd på kommunelovens regler om møteoffentlighet, før vi vurderer anførsler som handler om saken var forsvarlig opplyst i forkant av at avgjørelsen ble truffet.

2.2.1 Vurdering av kommunelovens regler om møteoffentlighet

⁴ Juridika, lovkommentar til koml. § 27-3 av Roald Hopsnes

⁵ Jf. NOU 2016:4 Ny kommunelov pkt. 29.1.3.4 s. 375

⁶ Se rundskriv H-2299⁶ punkt 6.2.3

Klagerne mener at ordfører i forkant av vedtaket brøt kommunelovens regler om møteoffentlighet. Det følger direkte av ordlyden i koml. § 27-2 andre ledd «at *vedtak om et møte skal holdes for åpne eller lukkede dører*» kan lovlighetskontrolleres.

Saksdokumentene viser at ordfører i forkant av lukking av møtet i sak 58/25 leste opp følgende:

«møtet unntas offentlighet etter offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13 (1) bokstav a og offentleglova § 23 og offentleglova § 15 andre ledd.»

Klagerne mener at bestemmelsene ordfører (møteleder) viste til gir hjemmel for at kommunestyret kan vedta lukking, men ikke at han alene kan gjøre det. De reagerer også på at det et stykke ut i debatten om lukking ble informert om at strømming var skrudd av, noe de mener var feil. Kommunedirektøren skal ifølge klagerne ha tatt selvkritikk på at strømming på et tidspunkt ble stanset på sviktende grunnlag. Til tross for et forslag om umiddelbar gjenåpning skal behandlingen ha blitt videreført bak lukkede dører.

Møteprotokollen viser at det ble stemt over om møtet skulle lukkes i henhold til offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13 (1) bokstav a og offentleglova § 23. Et flertall på åtte stemte for lukking. Avstemningen av om møtet skulle lukkes ble også gjennomført bak lukkede dører, noe klagerne mener er brudd på kommuneloven.

Etter dialog om godkjenning av møteprotokollen ble det gjort følgende protokolltilførsel til møteprotokollen:

Protokolltilførsel:

KrF Tverrpolitisk reagerer på at møtet ble lukket, før det var fattet vedtak om at møtet skulle lukkes.

I tillegg er det utarbeidet et notat i etterkant av møtet som følger som vedlegg til protokollen.

Var ordførerens lukking av møtet i strid med koml. § 11-5 femte ledd?

Statsforvalteren viser til at koml. § 11-5 femte ledd åpner for at «*møteleder*» kan «*vedta at en debatt om lukking av et møte skal holdes i lukket møte*». Det er bare en lukking av *debatten* om mulig lukking av møtet han har hjemmel til å vedta.

Statsforvalterens vurdering er at når ordfører ikke klargjorde at han vedtok en foreløpig lukking og ikke viste til hjemmelen for lukking, så oppfylte han ikke kravene i koml. § 11-5 femte ledd. Det er en saksbehandlingsfeil. Når det gjelder betydningen av brudd på bestemmelsen så er det sagt følgende i Norsk lovkommentar i note 741:

Det er antatt at brudd på reglene om åpne og lukkede møter i folkevalgte organer (§ 11-5) ikke kan føre til at vedtak som treffes, blir ugyldige. Begrunnelsen for dette er at det ikke er grunn til å tro at slike feil kan ha påvirket vedtakenes innhold, slik forvaltningsloven § 41 krever på sitt område, og som også legges til grunn som et ulovfestet vilkår ved andre saksbehandlingsfeil hvis ikke annet er fastsatt i lov. Men lovlighetskontroll skal uansett ta stilling til om vedtaket – altså her vedtak om å lukke eller ikke lukke møtet – er lovlig.

Det kan ikke utelukkes at ordførers uttalelse isolert sett kunne tolkes som at han hadde lukket møtet i sin helhet, selv om det ikke var ment slik. Det følger likevel av saksdokumentene at det etter ordførerens lukking var debatt om hvorvidt møtet skulle lukkes for den konkrete saken som var til

behandling. Feilen fra ordførers side fikk dermed ikke reell betydning, men anses reparert ved at spørsmålet om lukking faktisk ble debattert og votert over av kommunestyret.

Var det å stemme over møtelukkingen i lukket møte i strid med koml. § 11-5 femte ledd?

Det følger klart av koml. § 11-5 femte ledd at en avstemning om eventuell lukking av et møte skal holdes i «åpent møte». Hensynet bak regelen er at det er ansett som en demokratisk verdi at det blir offentlig kjent hvordan de enkelte parti og representanter har votert.

Møtet skulle etter dette vært åpnet igjen før selve avstemningen og strømming av møtet skulle vært på igjen. Når avstemning ble gjort i lukket møte er det i strid med §11-5 femte ledd og det utgjør en saksbehandlingsfeil. Kommunedirektøren har i notatet som følger protokollen sagt seg enig i det. Statsforvalteren finner ikke at feilen kan ha påvirket innholdet i vedtaket i sak 58/25.

2.2.2 Vurdering av kravet til forsvarlig saksopplysning

Nærmere om rettsgrunnlaget for vurderingen

Et forvaltningsorgan skal sørge for at en sak er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven (fvl.) § 17 første ledd første punktum. Bestemmelsen gir uttrykk for et overordnet prinsipp som gjelder kommunens saksbehandling generelt om at avgjørelser skal ha en forsvarlig saksbehandling. Det betyr at et kommunalt organ, her kommunestyret, ikke skal avgjøre en sak før den er tilstrekkelig utredet. Prinsippet ligger til grunn også for bestemmelsen i koml. § 13-1 tredje ledd:

kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak.

Bestemmelsens ordlyd gir anvisning på at utredningen må gi både et *faktisk og et rettslig grunnlag* for å kunne treffe vedtak. Kommunelovens forarbeider gir nærmere veiledning for hva som konkret ligger i kravet til forsvarlig utredning i denne sammenheng:

Tredje ledd fastslår kommunedirektørens utredningsplikt. Dette er en videreføring av dagens bestemmelse, men med en noe nærmere presisering enn dagens lov. Saker som legges fram for folkevalgte organer, skal, som tidligere, være forsvarlig utredet. Bestemmelsen presiserer nå at utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak. Utredningen skal derfor inneholde relevant og nødvendig informasjon om sakens faktum. I tillegg skal det juridiske grunnlaget være utredet i nødvendig og tilstrekkelig grad. Hvor omfattende denne utredningsplikten er, vil bero på en konkret vurdering av den aktuelle saks omfang, kompleksitet, tidsaspekt og så videre.⁷

Lovens forarbeider viser at hva som kan anses å være en forsvarlig utredning må vurderes konkret. I prinsippet om at en sak skal være forsvarlig utredet før et vedtak treffes ligger det etter dette en forventning om at kommunestyret skal ha rimelig kjennskap til hvilke konsekvenser et vedtak vil kunne ha. Det betyr også at i siste instans er det kommunestyret som er ansvarlig for å vurdere om organet finner at saken er tilstrekkelig utredet til at det kan treffe vedtak.

Bestemmelsen i § 13-1 tredje ledd må ses i sammenheng med koml. § 11-3 fjerde ledd som gir kommunestyret mulighet for å utsette realitetsbehandlingen av en sak på sakslisten med alminnelig

⁷ Prp. 46 L (2017-2018) kap. 13 til § 13-1

flertall. Dersom et flertall i kommunestyret vurderer at en sak ikke er forsvarlig utredet, kan kommunestyret dermed treffe vedtak om å utsette saken og pålegge administrasjonen å foreta ytterligere saksforberedelser.

Det er etter dette opp til kommunestyret selv å avgjøre om en sak som er fremlagt til behandling er tilstrekkelig utredet. Bare hvis det er klare feil eller mangler i saksfremstillingen, kan vedtak bli kjent ugyldige ut fra alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper om forsvarlig saksbehandling.⁸ Eller dersom det overhodet ikke foreligger en utredning, eller hvor særlovgivningen stiller lovpålagte krav til en utredning.

Var kravet til forsvarlig saksopplysning oppfylt?

Problemstillingen er om kravet til forsvarlig saksopplysning var oppfylt da kommunestyret behandlet saken 30.09.25. Det er ikke et krav om at alle scenarioer skal være inngående vurdert i et saksfremlegg. Poenget er at kommunestyret må ha et tilstrekkelig grunnlag for selv å kunne ta stilling til saken. Hvor omfattende en sak må forberedes avhenger av hvilken type sak det er tale om og hvilket regelverk som gjelder for saken. I vurderingen er saksfremlegget sentralt, sammen med øvrig saksforberedelse som dannet grunnlaget for kommunestyrets vurdering av saken.

Gjennomgangen av sakens faktiske forhold i punkt 1.1 viser at kommunestyret i møtet 10.06.25 vedtok at det skulle gjennomføres innbyggerinvolvering før et eventuelt salg. Det er ikke lovkrav om innbyggerinvolvering i en slik sak og dermed heller ingen lovkrav til gjennomføringen. Kommunestyret satte ikke heller ikke konkrete vilkår. Statsforvalteren vurderer at kommunedirektøren i tilstrekkelig grad svarte ut bestillingen og redegjorde for innkomne merknader fra innbyggerne.

Prognosevurderinger for kommunens fremtid er ingen eksakt vitenskap. Kommunedirektøren pekte på sentrale forhold av betydning for kommunestyrets vurdering, og ulike fremtidige scenarioer. I saksfremlegget ble det tydeliggjort at det var opp til kommunestyret selv å gjøre sine egne vurderinger av mulige fremtidige realiteter. Videre var det i saksfremlegget lenker til tidligere behandlede saker om samme tema. Med tanke på at det var tale om en sak som var hadde vært behandlet før og som hadde vært kjent i lang tid, så hadde medlemmene hatt god anledning til selv å sette seg grundig inn i forholdene. Oppsummert er det Statsforvalterens vurdering at kommunedirektøren i saksfremlegget til møtet 30.09.25 belyste saken bredt faktisk og rettslig.

Det var etter dette opp til kommunestyret å vurdere i møtet 30.09.25 om organet selv mente at saken var tilstrekkelig utredet til at vedtak kunne treffes. I motsatt fall kunne et flertall vedtatt utsettelse av saken og pålagt administrasjonen ytterligere saksforberedelser. Flertallet fant ikke grunnlag for å utsette saken. Når kommunestyret valgte å treffe vedtak i saken må det implisitt legges til grunn at kommunestyret vurderte at saken var forsvarlig utredet. Statsforvalteren legger betydelig vekt på at kommunestyret selv var nærmest til å foreta vurderingen. Det skal mye til før Statsforvalteren overprøver vurderingen. I foreliggende sak er Statsforvalterens konklusjon at informasjonen som var tilgjengelig for kommunestyret før behandlingen av saken var tilstrekkelig til at saken var godt nok opplyst til at vedtak kunne treffes.

Statsforvalteren finner etter dette at vedtaket er blitt til på lovlig måte.

⁸ Norsk lovkommentar til koml. § 13-3 tredje ledd ved Jan Frithjof Bernt

3. Vedtak

Statsforvalteren i Rogaland har kommet til at første punkt i Kvitsøy kommune sitt vedtak av 30.09.25 sak 58/25 er lovlig.

Statsforvalterens avgjørelse er ikke et enkeltvedtak og kan ikke påklages jf. forvaltningsloven § 28 jf. § 2.

Vi ber kommunen underrette klagerne og kommunestyret.

Med hilsen

Bent Høie (e.f.)
statsforvalter

Jan Petter Stangeland
ass. avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent